

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНИХ ПОСЛОВА

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

за усвајање Закона о међународним мерама ограничавања

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о међународним мерама ограничавања (рестриктивне мере) је члан 97, став 1 Устава Републике Србије у којем је дефинисано да Република Србија уређује и обезбеђује „њен међународни положај и односе са другим државама и међународним организацијама“.

Закон о ратификацији Повеље Уједињених нација објављен је „у Службеном листу ДФЈ“, број 69/45.

У складу са чланом 25. Повеље УН, државе чланице су у обавези да поштују и спроводе одлуке (резолуције) Савета безбедности Уједињених нација.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

1. Разлози за доношење закона у овој области су потреба усклађивања нашег законодавства у вези са обавезом поштовања и спровођења међународних мера ограничавања у складу са међународним правом, обавезама које проистичу из чланства у међународним организацијама чији је Република Србија члан или других организација чију политику у овој области прати, као и примена обавеза у складу са међународним контролним извозним аранжманима којима је Р. Србија приступила - Група нуклеарних снабдевача (Nuclear Suppliers Group), у процесу је регулисања чланства - Васенарски аранжман (Wassenaar Arrangement) или има намеру да им приступи (Аустралијска група, Режим контроле ракетне технологије/МТСР).

2. Систем мера које треба да се усвоје Законом о примени међународних мера ограничавања подразумева постојање правног основа и усвајање процедуре за њихову примену; обезбеђивање потребног нивоа транспарентности у вези са обавезама које, с тим у вези, настају; обавеза надлежних органа да предузму неопходне мере обавештавања лица која су држављани Р. Србије, као и правних лица или других субјеката, уколико се налазе на листи уз резолуцију Савета безбедности Уједињених нација којима се оне уводе или другог правног акта друге међународне организације или субјекта.

Међународне мере ограничавања се уводе на основу одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација, у складу са **Главом VII члан 41 Повеље Уједињених нација** у циљу одржавања међународног мира и безбедности. Мере су различите и оне могу обухватити комплетан прекид дипломатских односа или њихово снижавање, прекид економских веза, прекид железничког, ваздушног, поморског саобраћаја или других средстава комуникација, и друго. Најчешће мере су увођење мера забране трговине оружјем, ограничавање кретања одређених лица, привремено ограничавање располагања имовином и друге мере.

Увођење међународних мера ограничавања представља међународни одговор у случајевима када нека чланица Уједињених нација угрожава међународни мир и безбедност, а које не подразумевају употребу војне силе. Универзални карактер чини Уједињене нације одговарајућим међународним форумом за увођење и праћење примене тих мера, за које се сматра да представљају ефикасан инструмент. У складу са чланом 25. Повеље УН, државе чланице су у обавези да поштују и спроводе одлуке (резолуције) Савета безбедности Уједињених нација.

3. Одредбе овог закона се односе на спровођење међународних мера ограничавања које се уводе на основу:

- Резолуција Савета безбедности Уједињених нација, уведених на основу главе VII Повеље Уједињених нација,
- одлука Организације за европску безбедност и сарадњу,
- одлука других међународних организација чији је Република Србија члан или чијим се изјавама придружимо у складу са спољнополитичким приоритетима,
- одлука других међународних субјеката чије непоштовање би било противно спољнополитичким интересима Републике Србије,
- мере ограничавања које Република Србија уводи по другом основу у складу са међународним правом.

На листи Уједињених нација, према којима се примењују ове мере налазе се следеће државе: ДР Конго, ДНР Кореја, Еритреја, Ирак, Иран, Либан, Либериа, Либија, Обала Слоноваче, Сомалија, Република Судан (Дарфур), као и лица са консолидоване листе Резолуције УН 1267 (1999) „Al Qaeda, Usama Bin Laden and Taliban и друге индивидуалне групе“.

4. Као држава чланица Уједињених нација, Република Србија је у обавези да усвоји одговарајућу правну регулативу и осигура да сва правна и физичка лица, као и други субјекти, која су под њеном јурисдикцијом или контролом, стриктно спроводе обавезе из одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација којима се уводе међународне мере ограничавања, као и других међународних организација чији је Република Србија члан.

Досадашња пракса, да се ове обавезе спроводе на основу одговарајућег Закључка Владе Републике Србије, не кореспондира са постојећом праксом и новим стандардима већине европских држава.

5. Предлог закона садржи решења којима се уређују питања у вези са увођењем, применом и укидањем међународних мера ограничавања које Република Србија примењује или укида у складу са међународним правом. Такође, одређују се надлежни државни органи за његову примену и уређује процедура примене тих мера, начин координације, вођења евиденције, обавештавање и др. Одређена питања везано за регулисање процедуре за његову

примену регулисаће се одговарајућим подзаконским актима, који треба да буду донети након усвајања овог закона.

Усвајањем овог закона Република Србија ће извршити једну од обавеза из Упитника Европске Уније и на тај начин се укључити у круг земаља које су усвојиле законску регулативу у овој важној области. То ће умногоме ојачати наш престиж у области извозне контроле наоружања, као државе која поседује респективну наменску индустрију. Његово усвајање ће, такође, представљати важан аргумент и приликом регулисања нашег статуса у међународним контролним режимима у области извоза наоружања (Васенарски аранжман, Аустралијска група, МТСР и др.).

III ОБЈАШЊЕЊА ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 4. Нацрта закона садржане су дефиниције појединих појмова и израза од којих се, међутим, неки не користе у даљем тексту закона. Ови појмови и изрази су укључени са становишта потребе примене овог закона и у функцији су њиховог тумачења у контексту примене међународних документа, а који садрже поменуте појмове и изразе.

Закон не садржи одредбе о кривичним санкцијама које ће се примењивати према физичким лицима, правним лицима и одговорним лицима у случајевима непридржавања обавеза по основу овог закона, већ само одредбе о прекршајима које су предвиђене у V поглављу. Кривични законик Републике Србије у чл. 384а дефинише кривично дело у случајевима непоштовања санкција уведених од стране међународних организација чији је Р. Србија члан, за што је прописана одговарајућа казна.

Одредбе овог закона према физичким лицима односе се на физичко лице које је држављанин Републике Србије; које је држављанин Републике Србије и када живи ван њене територије; које борави на територији Републике Србије а није држављанин Републике Србије,

Одредбе овог закона према правном лицу односе се на правно лице које је основано у складу са прописима Републике Србије; страном правно лице или његово представништво које обавља привредну активност на територији Републике Србије.

IV УСПОСТАВЉАЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА ПОДАТАКА И ЊИХОВО ДОСТАВЉАЊЕ

За потребе примене овог закона потребно је успоставити евиденцију података који се односе на државе, међународне организације и друге ентитете, као и према физичким и правним лицима и другим субјектима.

Евиденције података се воде, у првом реду, на основу података који се објављују у одговарајућој Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација (и њеним анексима), којом се уводе мере ограничавања и др. Ти подаци се налазе и на одговарајућим електронским адресама веб-сајта Уједињених нација.

Уколико се на поменутим листама налазе лица која су држављани Р. Србије или правна лица која су регистрована у нашој земљи, у таквим ситуацијама Р. Србија има обавезу да сарађује са надлежним Комитетом Савета безбедности УН, за примену односне резолуције и да достављање тражених података обавља у складу са законским прописима о тајности података и података о личности.

V USAGLAŠAVAЊE SA ZAKONODAVSTVOM EVROPSKE UNIJE I MEЂUNARODNIM OBAVEZAMA

Усвајање Закона о међународним мерама ограничавања је предвиђено Националним планом за усвајање правних тековина Европске уније. Такође, доношењем овог закона **Р. Србија испуњава једну од преосталих обавеза из Упитника Европске уније.**

Европска унија примењује два типа мера ограничавања - мере које усваја Савет безбедности Уједињених нација и аутономне мере ограничавања које уводи Савет Европске уније. Мере усвојене од стране Савета безбедности Уједињених нација се примењују директно од стране земаља чланица. Аутономне мере ограничавања се **уводе на основу члана 215. Уговора о функционисању Европске уније** (Treaty on the functioning of the European Union - TFEU) и такође, директно примењују од стране чланица Европске уније. Појединачне мере према одређеним државама се уводе одлукама Савета ЕУ (заједничке позиције, директиве и др.) у оквиру Заједничке спољне и безбедносне политике.

VI ПРОЦЕНА ПОТРЕБНИХ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Примена Закона о међународним мерама ограничавања не изискује посебна финансијска средства из буџета Републике Србије.